

ping in geslachten, stammen en volkeren geenszins zou uithijven, maar zich op nieuw zou vertoonen, doch nu in volcinden en duurzamen vorm, en zulks wel met een rijkdom die voor alle rijken der natuur, en zoo ook voor de wereld der menschenkin- deren, alles overtreffen zou, wat in deze be- deeling zelfs in het oorspronkelijke Paradijs aanschouwd was.

Dr. A. K.

„Om den Heere na te wandelen“.

De koning nu stond aan den pilaar, en maakte een verbond voor des Heeren aangezicht, om den Heere na te wandelen, en zijne geboden, en zijne ge- teugenis, en zijn instellingen met ganser harte en met ganser ziele te houden, be- vestigende de woorden dezes verbonds, die in dit boek geschre- ven zijn. En het gansche volk stond in dit verbond.

2 Kon. XXIII : 3.

„Het nawandelen des Heeren“, is 't beeld ontleend aan de kinderen, die door een hun onbekende straat trekkend, niet zelf hun weg bepalen, maar achter hun vader, die voorgaat, volgen, om, saam, met hem, veilig en behouden aan de plaats hunner bestemming aan te komen.

Deze beeldspraak vindt thans weinig toepas- sing meer. Immers zelfs de jongere kinderen kennen zelden den weg, dien ze te volgen hebben, en gevoelen aan leiding geen behoefte meer. Doch heel anders was het in de dagen van Josia. De kinderen moesten toen de jongeren voorgaan op den weg, dien ze te gaan hadden. En zoo was het volstrekt niet alleen in Josia's dagen. In de Middeleeuwen duurde gelijke toestand zelfs in Europa voort. Steeds had men behoefte aan een gids en leidman die vooring, en, van plaats tot plaats trekkend, had men, althans in het vreemde land, steeds behoefte aan een kenner van den weg, die medeeling en vooring. Op allen weg kon onraad en gevaar dreigen, men kon verlopen en het rechte pad verlaten. En dan alleen wandelde men stil en rustig van plaats tot plaats, zoo men wist een gids bij zich te hebben, die den weg kende, waar we heen moesten, en die ons veilig en zeker op den weg geleide.

De gedachte hiervan nu past de Schrift ook op ons gaaf langa den levensweg toe, en op dien levensweg is het dan de Heere die ons voorgaat en veilig geleide, terwijl wij dan achter onzen God aanwandelen, en zoo 't doel bereiken van onzen gang door het leven. De rijke indrukking hiervan is, dat we niet anders hebben te doen, dan den Heere na te wandelen. Hij gaat ons dan voor en zijn schreden wijzen ons dan den weg aan, waarop we volgen zullen. Zóó echter, dat we op den weg zullen nauwelijks letten of merken, maar eenigzins met het ziels oog staren op den Heere die ons voorgaat, om aldus veilig den eindpaal te bereiken, waar ons pad heen moet leiden.

Sterk sprekend is hier vooral dat „wandelen“. In wandelen ligt het denkbeeld van rust en kalmte. Wie er zoo aan toe is, dat hij niet loopt of draaft, maar wandelen mag, gaat rustig van schrede tot schrede voort, geniet van 't schoon der natuur waardoor hij zich heenbeweegt, en voelt zijn gewaarwordingen en gedachten stil en rustig onder het wandelen in zich voortwerken.

Wandelen met den Heere onzen God drukt alzoo uit, dat we in volledig vertrouwen op onzen Herder en Leidman afgaan, op Hem onze gedachten richten, en alle zorg voor het kiezen van den juiste weg, en zoo ook voor het zijwaarts afslaan van den weg, waar afgeslagen moet worden, geheel aan onzen Leidman en Gids overlaten, zelve daar nauwelijks op denken, en zelfs bij het doorsnijden van de gevaarlijkste keerpunten van den weg, geen oogenblik van angst of zorg kennen, omdat we in volkomen ver- trouwen op onzen Leidman afgaan. Bij berg- tochten doorleest de bergstijger nu nog gelijke gewaarwordingen. Hij gaat dan niet alleen, maar neemt een gids met zich en in dien gids stelt hij zoo volledig vertrouwen, dat hij de gevaar- lijke punten geheel veilig doorkomt, zonder ook maar een zweem van bezorgdheid in zich te voelen opkomen. Zoo wordt 't dan op die bergen een wandelen in stille genieting en de gids bant alle zorg uit 't hart.

En juist zóó nu is 't ook op ons levenspad. Ook op dit levenspad ontsluiten zich op elk punt schier doolwegen, die ons oorzak van jammer konden worden. Immers God de Heere alleen kent ook voor ons persoonlijk leven het juiste pad, dat we te bewandelen hebben. En zij 't al, dat ouders en vrienden en eigen onderzoek ons hierbij ten deele hulpe kunnen bieden, in dieper zin genomen, is toch de keuze waarvoor het leven ons telkens plaatst, in haar verstrekkende gevolgen alleen Gode bekend, en kan er van een stil en rustig voortwandelen alleen sprake voor ons zijn, indien we wandelen mogen onder de leiding van onzen God.

Van de leidslieden die we in onze ouders en vrienden bezitten, is hier dan ook van zelf geen sprake. Er wordt hier niet gedoeld op de keuze van den weg noch op de kleine ongelukken van ons dagelijksch leven, waarvoor de raad en voor- lichting van anderen van jaren ons gedurig te stade komt. Er wordt hier eenigzins gedoeld op de groote levenskeuzen, waarvoor we zoo herhaaldelijk geplaatst worden. Levenskeuzen, die vaak niet anders dan aan een enkele schrede naar rechts of naar links hangen, doch die, is die ééne schrede eenmaal gezet, beslissen over geheel onze verdere levens toekomst. Denk, om op dit ééné slechts te wijzen, aan de belofte van huwelijks- trouw die vaak in een onbezonnen oogenblik gegeven wordt. Niet anders is het bij de keuze van ons levensberoep. En soms zelfs komen we in nog dieper zin voor zulk een levenskeuze te staan, als 't gaat om de reinheid van ons hart, en om 't afkeren van onze ziel van een redelijk gif dat bij ons in wil sluipen. Het nemen van al zulke beslissingen voor heel ons leven brengt ons gestadig in het pijnlijkst gevaar, zoo we er niet in slaagden om onzen God tot den Leidman onzes levens te doen worden.

Niet, versta dit wel, om op een gegeven oogenblik, als de angst van een pijnlijke levens- keuze ons bekruip, op de knieën te vallen, en licht van Boven in te roepen. Ook dat kan nog voorreker, doch het is niet de rustige ziels- toestand, waarop hier gedoeld wordt. Zóó ge- komen toch geworden we ons aan een keuze van onzen eigen weg, om alleen in een oogenblik van bijzondere spanning, of van dreigend gevaar, 't

licht bij onzen God te zoeken, terwijl wat hief bedoeld wordt, getuigt van een gerestdispositie die heel ons zieleleven nabij God doet ver- keeren, en niet slechts een enkel maal, doch veelvuldig gestadig en vanzelf ons doet rusten in de leiding die van onzen God op ons leven uitgaat.

Er spreekt zich in dat „nawandelen van den Heere“, zoo zalig de gemoedsgewaarwording uit, dat 't met zijn God verkeeren, de gewone, de normale gesteldheid van ons hart is, en die daarom niet kan doelen op wat een enkel maal bij dreigenden nood durven wagen, maar diét op de gestadige gesteldheid van ons innerlijk zieleleven. Zal ons leven metterdaad, niet slechts een enkel maal in buitengewonen nood, maar bestendig en gestadig een wandelen achter onzen God zijn, dan moet ons ziels oog steeds op Hem zien, gelijk Hij voor ons uitgaat, en onze schreden richt op 't einddoel, dat Hij voor ons bestemd heeft.

Dat wandelen achter onzen God is ondenkbaar als „uitwendigheid“. Het moet een gestadige ziels- bevinding zijn, dat onze God voor ons uitgaat, dat we aan Hem alle beschikking over den weg kunnen overlaten, en dat we op niet anders dan op dit ééné hebben te merken, dat we Hem, onzen trouwen Vader, geen oogenblik uit het oog verliezen, en niet, nu en dan, onze eigen keuze van den weg tusschen zijn plan pogen in te schuiven, doch dat we steeds en besten- dig, tot zelfs in de hachelijkste oogenblikken van ons leven, alle vrees en alle benauwdheid bannen, en met volle gerustheid Hem die ons voorgaat, van schrede tot schrede volgen.

Niet op een incidentele, maar op een duur- zame gemeenschap met den Heilige komt 't dan ook aan. Ge vindt daarom dit stille, rustige Godsvertrouwen gemeenlijk meer bij de vrouw dan bij den zelf vaak alles beslissenden man. Ja, zelfs soms meer bij een kind dan bij wie volwassen is. Wie wandelen zal achter zijn Lotsbeschikker, moet de kunst van het zich overgeven verstaan. Immers om met den Heere te wandelen, moet uw zelfvergeving aan uw God een volstrekte zijn.

Dr. A. K.

„In de Meditatie „Uw volk en de schapen Uwer weide“ sloop een stultende vergissing in, die hier- mede verbeterd zijn moge. Het stond er alsof Abel de landbouwer was en Kain de schaapherder, wat, gelijk Gen. 4 : 2b toont, er juist omgekeerd had moeten staan.“

Amsterdam, 14 Februari 1919.

Naast onze Belijdenis en Liturgie vraagt in de derde plaats onze Kerkenorde de aandacht.

Dat onze Kerkenorde, die het laatst op de Synode van Dordt in 1618 en 1619 herzien en vastgesteld was, meer nog dan onze Confessie en Catechismus, meer nog ook dan onze Liturgische formulieren en onze Palmberijming een herziening be- hoeft, sprak wel vanzelf. Onze Kerken- ordening ging voor een goed deel van de gedachte uit, dat men te doen had met een Christelijke Overheid, die professe deed van de Gereformeerde religie en aan wie daarom een zeker zins circa sacra kan wor- den toegekend. Al hebben we hier in Nederland gelukkig nooit, zoals in Duitsch- land en Engeland, een staatskerk in eigen- lijken zin gehad, d.w.z. een Kerk, die door de Overheid als de enige wettige erkend, maar dan ook tegelijk door haar bestuurd en geregeerd werd, zoodat de Overheid des lands tegelijk de regeringsmacht in de Kerk uitoefende, toch was er wel een zeer nauwe band tusschen de Overheid en de Kerk, die niet alleen daarin uitkwam, dat de Overheid, al toetereinde zij de „veeten“, alleen aan de Gereformeerde Kerken de publieke uitoefening van haar eredienst toestond, maar de Kerkgebouwen en Kerkengoederen toewees en alleen haar predikanten uit de inkomsten der geestelijke goederen salarierde, maar ook dat de Kerk, zij het dan al bij wijze van compromis, aan de Overheid tal van voorrechten schonk, waardoor zij op het kerkelijke leven invloed kon oefenen, zoodat het recht van appro- batie bij de verkiezing van ambtsdragers, het bijwonen van kerkelijke vergaderingen door „politieke commissarissen“ en het goedkeuren van de Kerkenorde om deze kracht van wet te verleenen. In hoeverre onze vaders door deze concessies aan de Overheid te ver zijn gegaan en daardoor de vrije ontwikkeling van het kerkelijk leven aan banden hebben gelegd, behoort hier wel niet uiteengezet te worden. Nog pas bij de herdenking van het driehonderd- jarig gedachtenfeest der Dordtsche Synode is op het smadelijke feit gewezen, dat de Overheid na de Dordtsche Synode het bijeenkomen van een Generale Synode onzer Kerken stelselmatig verhindert heeft en de eenheid onzer vaderlandsche Kerken daardoor niet tot uiting kon komen. Heel de inzinking van ons kerkelijk leven, na het hoogtepunt op de Dordtsche Synode bereikt, het opkomen van allerlei kettersen en afwijkende meeningen, zonder dat er een Synode was om daarover uitspraak te doen; de verstijving en wegsterfing van het Gereformeerde leven, is voor een groot deel aan dien Overheidsinvloed op onze Kerken te wijten geweest. De eerepositie van de „heerschende Kerk“ in Nederland te zijn, hebben onze Kerken duur genoeg betaald, doordat zij hare vrijheid en zelf- standigheid hebben ingeboet. Wie naar deze „grondene eeuw“ terug verlangt en dweept met de wederherstelling van de Gereformeerde Kerken in deze bevoor- rechtte positie, toont van de geschiedenis onzer vaderlandsche Kerk al zeer weinig te weten. We kunnen niet dankbaar genoeg wezen, dat we van dit vergulde juk ont- slagen zijn en als vrije Kerk in een vrijen Staat ons onbelemmerd ontwikkelen kunnen naar den eisch van ons eigen Calvinistisch beginsel.

Dat onze Kerken, zoodra ze bevrjld waren van het staatscraatuur van Koning Willem I, dat niet anders dan de wettige consequentie was van wat de Libertijnsche- renten uit de 16e en 17e eeuw wilden, dan ook terstond de Kerkenorde van Dordt, waartoe ze nu weerkeerden, in dit opzicht aan een grondige herziening onderworpen

hebben, spreekt wel van zelf. Reeds de praktische onmogelijkheid dwong ons om de Kerkenorde op tal van punten buiten werking te stellen. Hoe zou men thans bij de Overheid aankloppen om de approbatie bij de beroeping van een predikant, waar de Overheid beslist weigerde met kerkelijke zaken zich in te laten? Hoe kan men nog den eisch stellen, dat de Professoren in de Theologie aan de Staatsuniversiteiten en de Schoolmeesters op de publieke scholen de Belijdenisschriften te onderteekenen hadden? Welke Kerk zou er aan denken bij de Overheid te verzoeken, dat uit de publieke kas (ex bonis publicis) studenten in de Theologie zouden onderhouden worden? Welke Kerkraad, Classis of Synode zou aan politieke commissarissen, door de Overheid afgevaardigd, toelating hebben verleend? De geheel veranderde positie van Kerk en Staat noodzaakte onze Kerken wel van zelf, om al dergelijke bepalingen uit de Kerkenorde te verwijderen of buiten werking te stellen. Hier dwong het leven zelf de Kerken, om het huis, waarin zij wonen gingen, om te bouwen.

Toch was het niet alleen de geheel ver- anderde verhouding van Staat en Kerk, die tot ombouw dringt, maar evenzeer de wijziging, die het kerkelijk leven zelf in dezen tijd ondergaan had. Tal van be- palingen, in onze Kerkenorde opgenomen, stonden in verband met gebruiken uit de dagen onzer vaders, die thans nergens meer in acht werden genomen, zoodat de boekencensuur, het houden van „Avond- gebeden“ in de Kerken, het vieren van den dag van Christus besnijdenis enz., en het ging niet aan, deze bepalingen in de Kerkenorde te handhaven, waar niet één Kerk er zich meer aan hield. Op de Synode te Utrecht in 1905 is dan ook een generale revisie onzer Kerkenorde tot stand ge- komen, waarbij, zij het dan ook met groote behoedzaamheid en voorzichtigheid, gepoogd is de Kerkenorde meer in overeenstemming te brengen met hetgeen in onze dagen de algemeene usantie onzer Kerken geworden was. Een Kerkenorde mag geen doode letter worden, een eerbiedwaardig archief- stuk, uit pietelt in stand gehouden, maar waaraan in de praktijk niemand zich meer stoort. Dan zou de bandeloosheid en wille- keur in de hand worden gewerkt, want als men aan het ene artikel zich niet meer te houden heeft, waarom dan wel aan het andere?

Maar hoe dankbaar we ook voor deze herziening van onze Kerkenorde zijn, toch kan zeker niet gezegd worden, dat deze eerste herziening ons gebracht heeft, waar we zijn moeten. Op onze vroegere nationale Synodes is telkenmale de Kerkenorde her- zien en gewijzigd geworden, doordat men de besluiten der Synodes, die van algeme- nen belang waren, in de Kerkenorde opnam, of de artikelen, waarop deze be- sluiten betrekking hadden, wijzigde. Thans laat men de Kerkenorde intact, maar be- helpt er zich nade, dat enkele goedwillige predikanten telkens de Kerkenorde op- nieuw uitgeven, en bij elk artikel de nieuwe besluiten der Synodes voegen. Zulk een arbeid echter draagt geen officieel karakter; er sluipen meermalen vergissingen in, en waar de Kerken gewoon- lijk niet de besluiten der Synodes zelf nazien, maar zich met zulk een kerkelijk handboekje behelpen, worden ze daardoor op een dwaalspoor geleid. Gewichtige be- sluiten door de Synodes genomen en die een generaal karakter dragen, behooren in de Kerkenorde zelf te worden opgenomen, zoodat het oudtijds steeds het gebruik was, en dan op last der Synode te worden uit- gegeven, zoodat iedere Kerk kan weten, aan welke regelen zij zich te houden heeft. Het is toch ondoenlijk voor de Kerkeraden, in de acta der Synodes deze bepalingen zelf na te gaan, en vooral wanneer ons kerkelijk leven regelmatig voortgaat en telken drie jaren een Synode gehouden wordt, zouden ten slotte maar zeer weinigen meer weten, welke rechtsregelen in onze Kerken gelden. Het is voor een gezonde ontwikkeling van het Gereformeerde leven bovenal noodig, dat het geldende recht zoo duidelijk, klaar en eenvoudig in de Kerken- orde is samengevat, dat iedere Kerkeraad weet, waaraan hij zich te houden heeft en niet alleen enkele in deze Synodale be- sluiten geconifice predikanten in staat zijn uit te maken, wat het onder ons geldende recht is. Anders krijgen we denzelfden toestand als in de Roomsche en de Hervormde Kerk, waar het jus canonicum, het kerkelij- ke recht, zoo uitgebreid is geworden, dat slechts enkelen, die er in thuis zijn door een levenslange studie, den weg in deze bepalingen weten te vinden.

Natuurlijk behoort ook hier aan de grond- slagen van hetgeen in onze Kerkenorde is vastgesteld, niet geraakt te worden. Die grondslagen zijn aan Gods Woord ontleend, dragen geen tijdelijk maar een blijvend karakter en hebben met de wisse- lende der tijden niets te maken. Maar wel zijn er tal van praktische vraagstukken, die geen fundamentele beginselen raken en die om een andere oplossing vragen dan onze vaders daaraan gegeven hebben. Op enkele dezer vraagstukken zullen we een volgend maal wijzen.

Waar we thans alleen tegen wilden op- komen, was tegen de „versteening“, die onze Kerkenorde bedreigt. Zoodanig onze Belijdenis geen petrefact mag worden, maar winste heeft te doen met de leiding des Heiligen Geestes, die steeds dieper inzicht in de geopenbaarde waarheid ons gunt, zoo heeft ook de Kerkenorde zich aan te passen aan het kerkelijk leven van onzen tijd. Ze moet geen keurslijf zijn, dat het leven der Kerken aan banden legt, maar een soepel klerd, dat ons vrijheid van nieuwe ontwikkeling gunt, mits deze ont- wikkeling in overeenstemming is met ons Gereformerd karakter en met de beginselen van Gods Woord.

De vrouwen-emancipatie.

Dat de machtige beweging, die thans onder alle volkeren zich gelden doet, om de vrouw te verheffen, ook op Christelijk gebied haar invloed doet gelden, is een verschijnsel, dat op zich zelf zeker niet af- keuren valt. Met dankbaarheid en blijdschap zien we het dan ook, dat Christendenkers de vragen, die deze vrouwenbeweging aan de orde stelt, onder de oogen zien en op deze vragen een antwoord trachten te geven. Zelfs wat het kerkelijk leven aangaat, stelt deze vrouwenbeweging ons voor de ernstige vraag, of de gaven en talenten, die God de Heere aan de vrouw schonk, inzonder- heid voor den dienst der barmhartigheid, wel genoegzaam tot hun recht zijn gekomen.

Het is tot op zekere hoogte met deze vrouwenbeweging als met het socialisme. Hoezeer we ook de verkeerde beginselen, waarvan het socialisme uitgaat, te bestrijden hebben, toch heeft het socialisme ons de oogen geopend voor menigen misstand in het sociale leven, en het zou dwaas wezen, voor de juistheid dezer kritiek van het socialisme de oogen te sluiten; veelmeer is het de roeping van elk Christen om te toonen, dat we even diep als de socialist en voor deze nooden der arbeiders voelen, en pogen willen om hun recht te laten weder- varen in elken billijken eisch. En zoo ook hebben we, omdat achter deze vrouwen- beweging dikwijls zeer verkeerde beginselen schuilen, toch het oog niet te sluiten voor hetgeen ook in deze vrouwenbeweging goed en rechtvaardig is, en op te komen voor elken rechtvaardigen eisch, dien deze vrouwen- beweging stelt.

Allen dient bij zulk een opkomende beweging, die zoo licht de geesten meesleept die voeling houden met wat er om- gaat in onzen tijd, wel scherp toezicht te worden gehouden, dat ons beginsel zuiver worde bewaard. Het Christen-socialisme, dat onder den schijn van Christendom en socialisme te verzoeken, in den grond niet anders doet, dan het Christendom prijs geven en met vlag en wimpel naar het socialisme overloopen, is in dit opzicht wel een baken in zee.

Het is daarom, dat we meenen met ernst er tegen te moeten opkomen, wanneer de voorstanders dezer Christelijke vrouwen- beweging thans komen om ons te zeggen, dat naar de oorspronkelijke Scheppingsordi- nantie man en vrouw wel niet gelijk, maar dan toch gelijkwaardig waren; dat enkel als gevolg van den val in zonde de vrouw een minderwaardige positie heeft gekregen en dat Christus nu gekomen is om deze straf over de vrouw weg te nemen en haar weer als gelijkwaardig naast den man te stellen.

Er schuilt in deze bewering, die thans de geesten bekoort, natuurlijk een element van waarheid. Zoodanig eerst na den val tot den man gezegd is, dat hij in het zwet zijns aanschijns brood zou eten, zoo is ook als straf over de vrouw uitgesproken, dat zij met smart kinderen zou baren en dat haar begeerte tot den man zou wezen en hij over haar heerschappij zou hebben (Gen. 3 : 16). En al is deze vloek zeker nooit geheel weg te nemen, evenmin van den man als van de vrouw, toch danken wij aan de genade van Christus, dat deze vloek getempert is. Voor den man, die arbeid, trachten wij „het zwet des aanschijns“ minder te maken; voor de vrouw, die een kindeke ter wereld zal brengen, haar smarten te lenigen, en zoo ook moet de heerschappij, die aan den man om der zonde wil over de vrouw in het huwelijk geschonken is, in een Christelijk gezin een zoo zacht juk wezen, dat de vrouw het nooit als tyrannie zal ondervinden. Het is de menscheijke zonde, die dezen vloek voor den arbeider en de vrouw zoo verzaard heeft. Het is de genade van Christus, die dezen vloek tempert en verlicht.

Maar ook hierbij dient men toch reeds zeer voorzichtig te wezen met de voor- stelling, alsof deze gevolgen van de zonde door Christus' komst geheel zouden te niet gedaan zijn. Ook de Overheid is om der zonde wil over ons ingesteld, zoodanig onze Belijdenis zegt. Maar wie op grond, dat Christus ons vrijmaakt, beweren zou, dat een Christen nu niet meer aan de Overheid onderworpen zou zijn, gaat lijnrecht tegen de Schrift in, want de Apostel leert ons, dat de Overheid, zij het dan al om der zonde wil, door God over ons gesteld is en wij daarom aan dit Overheidsgezag ons te onderwerpen hebben. In een Christe- lijk land mogen we tegen alle tyrannie der Overheid opkomen; het Christelijk beginsel zelf zal ons dingen om voor de volks- rechten en volksvrijheden op te komen; maar het Overheidsgezag zelf is door Christus niet weggenomen. Zoolang we nog op deze zondige aarde wonen, blijft het Overheidsgezag gehandhaafd. En zoo is het ook met het gezag van den man, dat om der zonde wil in het gezin is in- gesteld. Het Nieuwe Testament neemt dit gezag nergens weg, maar handhaaft den eisch: gij vrouwen, zijt uw eigen mannen onderdanig, gelijk Sara aan Abraham ge- hoorzaam is geweest, hem noemende „heer“ (1 Petrus 3 : 1-6).

Zelfs kan niet eens gezegd worden, dat deze positie van de vrouw alleen het gevolg is van de zonde. In het Scheppingsver- haal zelf lezen we, dat God eerst den man schiep en pas daarna de vrouw „tot een hulpe, die als tegenover hem zou zijn“ (Gen. 2 : 18). In 1 Cor. 11, waar de Apostel zeer breed over dit vraagstuk handelt, wijst hij dan ook uitdrukkelijk op deze Scheppingsordinantie terug, om te bewijzen, dat evenals Christus het hoofd is van den man, zoo ook de man het hoofd is van de vrouw. „Want de man is niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om den man“. De man heeft dan ook „het beeld en de heerlijkheid Gods“, maar de vrouw „de heerlijkheid des mans“. En evenzo waar de Apostel in 1 Tim. 2 : 12 de vrouw niet

toestaat te leeren in de gemeente, wijst de Apostel wederom naar de Scheppings- ordinantie terug: want Adam is eerst ge- maakt, daarna Eva“. En in het schoonste hoofdstuk, dat over het Christelijk-huwelijk is geschreven, Efese 5, zegt de Apostel, dat de verborgenheid van het huwelijk groot is, omdat daarin ligt afgebeeld de verhou- ding van Christus en de gemeente. Reeds in de schepping van man en vrouw en in de verbinding van beiden door het huwe- lijk heeft God de Heere ons een beeld willen geven van de innige verbinding, maar ook van de wederzijdsche verhouding van man en vrouw; daarom heet het, dat de man het hoofd is der vrouw, gelijk ook Christus het Hoofd is der gemeente.

Naar deze verhouding genomen nu kan niet gezegd, dat man en vrouw gelijkwaardig zijn, evenmin als Christus en de gemeente gelijkwaardig zijn. Ze waren het niet in de Scheppingsordinantie, want ook toen was de man reeds geteld tot hoofd van de vrouw. En ze kunnen het ook niet worden door Christus, want Hij heeft in zijn eigen verhouding tot de gemeente ons geleerd, hoe de verhouding tusschen man en vrouw behoort te wezen.

Er is, dit zal geen Christen ontkennen, een gelijkheid tusschen man en vrouw. Beiden zijn naar Gods beeld en gelijkenis geschapen; beiden zijn kinderen van God, zijn zonen en zijn dochteren; beiden worden volkomen gelijk in de verlossing van Christus opgenomen, want in Hem is geen man noch vrouw; beiden zijn erfgenaam van dezelfde zaligheid, en in godsvrucht heeft menige vrouw den man overtroffen. Maar het woord „gelijkwaardig“ schijnt ons voor de verhouding van het aardsche leven niet gelukkig gekozen. En in geen geval gaat het aan, het verschil in positie, dat de Schrift ons zoo duidelijk leert tusschen man en vrouw, niet alleen als gevolg van den val, maar reeds in de Scheppings- ordinantie te ontkennen.

Dat het verschil ook op kerkelijk gebied daarom beslist gehandhaafd moet worden, spreekt wel van zelf. Wat de Apostel in 1 Cor. 14 : 34 zegt: „dat Uwe vrouwen in de gemeenten zwijgen, want het is haar niet toegelaten te spreken, maar bevelen onder- worpen te zijn“, is een regel, die nog steeds voor onze Kerken heeft te gelden. Vol- komen terecht zegt daarom Dr. A. Kuiper in zijn Levenspositie der vrouw: „Zoolang we hier op aarde verkeeren, houdt 't soort- verschil tusschen man en vrouw stand, en blijft alzoo de regel doorgaan, dat de man is het hoofd der vrouw, en dat de vrouw aan den man onderdanig moet zijn. (Zie Ef. 5 : 22, Col. 3 : 18, 1 Petrus 3 : 1). Vandaar dan ook, dat dit onderscheid in soort ook verschil maakt voor de ambten. Prediker of presbyter (d.w.z. ouderling) zal de vrouw niet zijn, ten deele mag ze alleen in den diaconalen dienst optreden (1 Tim. 5 : 9). Voor wie zich voor de autoriteit der Schrift buigt, vervalt derhalve alle onzekerheid. Zelfs op het kerkelijk erf houdt het soortverschil tusschen man en vrouw tot aan het sterven stand, en ook in de Kerk hangt met dit verschil in soort, het verschil ten opzichte van het ambt onlosmakelijk saam.“

De publieke zaak.

In het Stichtse Zondagsblad heeft Dr. H. W. Smit aan Dr. de Moor en enkele an- dere redacteurs, die tegen de geruchtmakende brochure van Dr. Veltenaar over de Bijbelcritiek waren opgekomen, een broe- derlijke vermaning toegediend, omdat zij in de zaak niet naar den regel van Matth. 18 hadden gehandeld. „Laat men, schreef hij, bij alle geschil eerst en voor alle din- gen den weg van Matth. 18 bewandelen, en pas als dat falikaant is uitgekomen, pas dan en daarna het „der gemeente“ zeggen en de kwaal meer officieel aanpakken. Zulks komt ons vrij wat sympathieker en vrij wat christelijker voor.“

Terecht is Dr. de Moor hietegen in het Noord-Hollandsche Kerkblad opgekomen en stelt hij de vraag, of dit niet een geheel verkeerde toepassing is van Matth. 18. In Matth. 18 is blijkens het: „indien uw broeder tegen u „zondigend heeft“, sprake van zonde tegen een bepaald persoon begaan, niet van een openbare zonde of afdoeling. Wel zegt onze Kerkenorde uit- drukkelijk, dat wanneer de zonde niet ge- heim, maar publiek is, de regel moet on- derhouden worden in Matth. 18 ons ge- geven, maar het geval staat geheel anders, wanneer iemand publiek tegen de zuiver- heid der leer gezondigd heeft, want dan heeft de Kerkeraad hietegen terstond op te komen.

En nog meer klemt het tweede ar- gument, dat de publieke zaak niet pri- vatim kan behandeld worden. „Mag men wel, gelijk Dr. de Moor vraagt, open- lijk het publiek op verkeerde wijze voor- lichten, doch is het door Matth. 18 ver- boden, dat men openlijk daartegen waar- schuwt?“

Natuurlijk sluit dit niet uit, dat men ook door persoonlijke briefwisseling zulk een broeder, die dwaalt, terecht kan wijzen en pogen hem van die dwaling terug te brengen. Maar het beginsel hier door Dr. Smit gesteld, dat wanneer een schrijver publiek verkeerde dingen schrijft, men daartegen niet publiek zou mogen opkomen dan na eerst den weg van Matth. 18 be- wandeld te hebben, kan niet ernstig en beslist genoot worden bestreden.

De Apostelen van Christus hebben dit nooit gedaan. Wanneer mannen optreden, die verkeerde leeringen in de gemeente brengen, treden ze hier publiek tegen op, zelfs door deze mannen met name aan te duiden en de gemeente te waarschuwen voor zulke afwijkende leeringen. Dat ze vooraf eerst aan deze mannen particuliere brieven hebben geschreven, blijkt uit niets. Onze reformatoren hebben geen oogenblik